

GÖY QURŞAĞI

UŞAQ JURNALI
№6 (69) – 2018



-  web: www.clb.az
 facebook: fb.com/clb.az
 twitter.com/childlibbaku
 instagram: [firidunbey_kocerlikitabxanası](https://instagram.com/firidunbey_kocerlikitabxanası)
 youtube: F.Köçərli adına
Respublika Uşaq Kitabxanası



Məmmədیار Orucov



Dəniz Səfər



Kərim Hacıyev



Nurcan İsmayılova

*1 nömrəli Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzi
"Təsviri sənət dərəcəyi" və "Toxuma dərəcəyi"*



Nəzrin Əzizova



Nigar Məmmədli

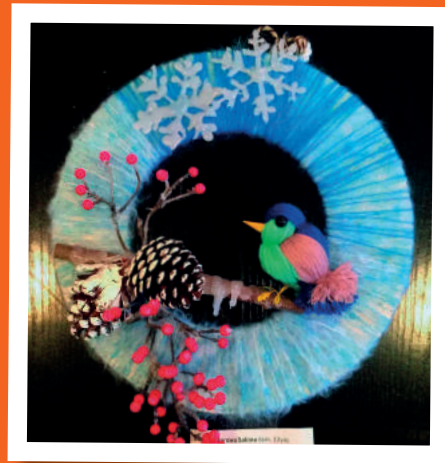




Ramin Abbasi



Sakina Nazarova



Oruc Allahverdiyev



Şüküfə Salmanova



İbrahim Məlikov



Hüseynzadə Firuzə



Əkbər Səfər



Rəşad İsamaliyev

Ordum varsa - Yurdum var



Bir ordu bir yurdu qorumaq üçün məsuliyyət daşıyır. Mənim ordum da mənim doğma diyarımın keşiyindədir. Böyük odlar yurdumun – Azərbaycanımın.

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Yaranmasının 100 illik yubileyinə həsr olunmuş “Ordum varsa - Yurdum var” adlı tədbir keçirildi. Tədbir “Açıq dərs - Açıq fikir” layihəsi çərçivəsində gerçəkləşdi.

Gənc nəslin hərbi vətənpərlilik ruhunda tərbiyələndirilməsi, tarixə düşən Azərbaycan generallarının keçdiyi ömür yolunu öyrənmək, yeniyetmələrdə hərbi vətənpərvərlik hissini alovlandırmaq, milli mənəvi hisləri daha yüksək dəyərləndirmək, müstəqillik və azadlıq yolunda mücadilə tarixinə, hərbi vətənpərvərlik tərbiyəsi işində onlara dəstək olmaq məqsədi ilə dekabrın 20-də Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Təlim və Tədris Mərkəzinin klubunda ordu günümüz qeyd olundu. Tədbir F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası və Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi liseyin birgə təşkilatçılığı ilə hazırlanmışdı. Tədbirdə Ümummilli lider Heydər Əliyevin əziz xatirəsi və Azərbaycanın azadlığı uğrunda canlarından keçmiş şəhidlər bir dəqiqəlik sükutla yad edildi. Tədbiri C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin rəisi general-mayor Bəkir Orucov açdı. O, uşaqlara ordumuzun tarixi haqqında geniş məlumat verdi və video-slayd





nümayiş olundu. Tədbirdə Cümhuriyyət dövründə yaranmış Milli Ordumuzun tarixini əhatə edən kompozisiya sərgiləndi və sual-cavab keçirildi. Hərb tariximiz haqqında suallara düzgün cavab verən kursantlar I, II, III yerlərə layiq görüldü. Sonra F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Şəhla Qəmbərova “Açıq dərs – Açıq fikir” layihəsi haqqında ətraflı məlumat verdi. Tədbirdə iştirak edən iştirakçılar diplom, fəxri fərmanlar, hədiyyələrlə mükafatlandırıldılar. Tədbirdə iştirak edən tarixçi alim Firdövsiyyə Əhmədova, Ali Hərbi Akademiyanın ehtiyatda olan polkovniki Mehman Süleymanov, tarixçi professor Tofiq Nəcəfli, Bakı Dövlət Universitetinin tarix fakültəsinin professoru Rafiq Qurbanov, hərbi general, kursantlar, müdavimlər, zabitlər və s. qonaqlar F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası tərəfindən tərtib edilmiş “Ordum varsa - Yurdum var” adlı kitab sərgisi ilə tanış oldular.



Məşədə Yeni il

Sevinc Nuruqızı

Balaca küknar bir gün yuxudan oyanıb gördü ki, ağappaqdır. Əvvəlcə bu ona qərribə gəldi. Qışqırdı:

- Eyyy... Kim məni belə ağappaq edib? Eyyy... Ağaclar, quşlar, dələlər, kirpilər, dovşanlar. Tez olun, cavab verin, kim məni ağappaq edib?

Hamı təəccübləndi. Məgər küknar bilmir ki, qışda meşəyə qar yağır? O bilmir ki, ağ qar dənələri budaqların üstünə səpiləndə ağaclar ağappaq olur? O bilmir ki...

Nə isə... Deməli, o bilmir. Balaca küknar bilmir ki, qar nədir.

Dələ ağacdən yediyi qozanın qabıqlarını küknara tərəf atdı. Tapp... Tapp... Küknarın budaqlarındakı qar ətrafa səpələndi. Parpar parıldadı. Qar dənələri güldülər:

- Ahha, ha, ha, ha... Küknar bizi tanımır. Küknar bizi tanımır. Küknar, gəl tanış olaq...

Küknar bir azca pərt olmuşdu. Lap bir azacıq da üşüyürdü. Amma qar dənələri ona maraqlı gəldi. Ulduza bənzəyirdilər. Hər biri bir ayrı ulduza. Bir qar dənəsi o birinə heç oxşamırdı.:

- Tanış olaq. Mən balaca küknamam. Hələ bir yaşım yoxdur.

Qar dənələri onu heyranlıqla süzdülər:

- Bir yaşın yoxdur? Amma necə hündürsən. Həm də yaraşlıq...

Küknar sevindi:

- Bəs siz?

Qar dənələri uçudular. Gəlib küknarın budaqlarında oturdular:

- Biz qar dənəliyik. Qış olanda yağırıq. Anamız buluddur.

Küknar onların parılısından gözlərini azca yumdu. Sevindi:



- Mən sizi çox sevdim, qar dənələri.
Qar dənələri bir-birinin ardınca onun budaqlarına səpələndilər... Hoppandılar-düşdülər. Küknarın budaqları ağırlaşdı. Küknar ağappaq təpəyə bənzədi. Ağ, zərli təpəyə. Kimsə qışqırdı:

- Eyyy... Meşəyə Yeni il gəlir... Yeni illll...

Dələ budaqdan yerə hoppandı: "Hoopp". Küknarın altında dövrə vurdu. Sonra əlindəki göbələkləri onun budaqlarından asdı. Bacılarını səslədi. Dələlər qaçırdılar. Küknarın budaqlarını qıpqırmızı meşə almaları ilə bəzədilər.

Qarğa uçub gəldi: "Qarr... Nə qəşəng küknardır". Dedi və dimdiyindəki meşəüzümünü onun üstünə taxdı. Dovşan yediyi sonuncu yerkökünü küknarın lap yuxarıdakı budağına taxıb baxdı və dedi:

- Küknar bəzəndi. Küknar gözəldi...

Sonra külək haradansa sapsarı yarpaqları uçurdu. Yarpaqlar küknarın üstünə qondu. Sonra elə sehrlı bir hadisə baş verdi ki... Hava qaraldı. Səmada ulduzlar parıldadı. Və ulduzların ən böyüyü səmadan ayrıldı. Arxasında işıqlı iz buraxa-buraxa uçdu. Gəlib küknarın başına qondu. Küknar işıldadı. Qar dənələri sayrıxdı. Birdən küknarın qarşısında balaca bir qız dayandı. Qucağında da çəhrayı saçlı gəlincik. Qız əli ilə küknarı göstərdi:

- Ata... Bax... Nə gözəl küknardır... Bunu aparaq evimizə. Mən onu bəzəmək istəyirəm...

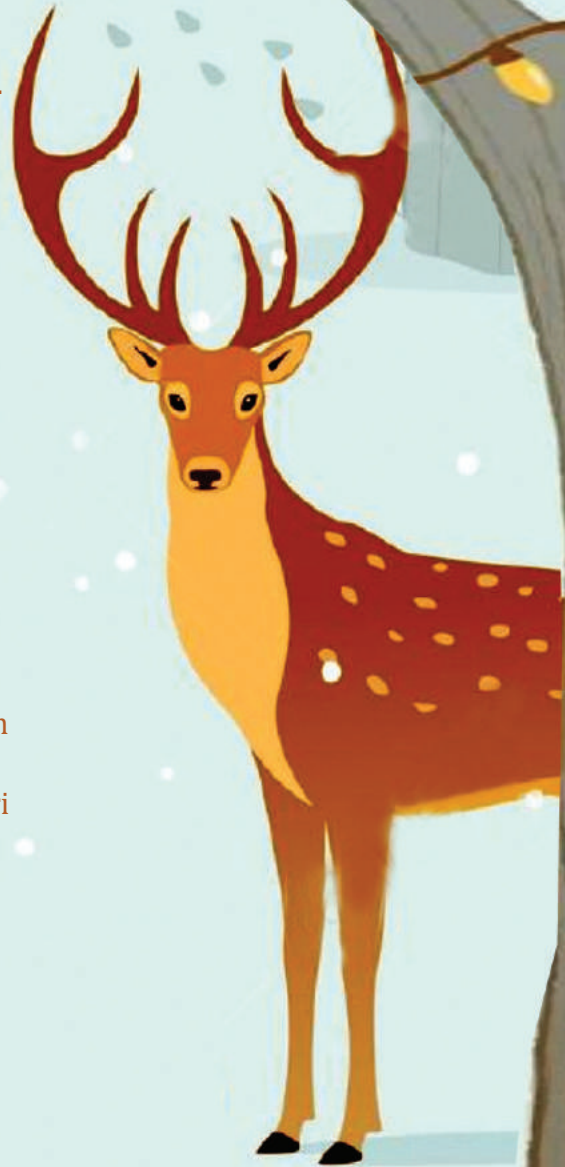
Atası küknara baxdı. Balaca qızı qucağına alıb yuxarı qaldırdı. Və dedi:

-Bax, qızım, ona lap yaxından bax. Çox gözəldir. Görürsən, meşə heyvanları onu necə bəzəyiblər. Gəl, biz də ona öz hədiyyəmizi verək...

Qız sevindi:

- Hədiyyəmizi? Heyvanların küknarına...

Və əlindəki çəhrayı saçlı gəlinciyi küknarın budağına taxdı...





Сказка про мышонка

Мышонок Твикли жил в Лапландии. Как многие северные звери, он был абсолютно белый, и на снегу его выдавали только маленький розовый носик и черные бусинки глаз. Зимой, когда наступали лютые морозы, он тихо дремал в своей теплой норке. Еда, припасенная с лета, позволяла ему не вылезать наружу целыми месяцами. Так он беззаботно пережил прошлую зиму, и в этом году долгие зимние месяцы не предвещали ничего плохого.

Но однажды утром Твикли проснулся от неприятного холодка, заполнявшего всю норку. Покрутив головой и посмотрев глазами-бусинками вокруг, он с ужасом обнаружил, что ход в его каморку, где хранились припасы, завален, а на его месте зияет большая черная яма, в которую холодный северный ветер забрасывал колючие снежинки. «Что случилось?» — подумал Твикли, и, немного переждав, решил выбраться наружу – посмотреть, кто разрушил его заветную кладовочку.

Снаружи было темно, только ветер гнал снежную крупу, то поднимая ее до небес, то рассыпая ее по земле. Приглядевшись, Твикли увидел в темноте упряжку белых оленей, запряженных в большие, широкие сани. Олени стояли, перебирая ногами как раз в том месте, где Твикли хранил свои драгоценные припасы. «Так вот кто растоптал мою норку! – пискнул Твикли, — Ну, если я возьму что-нибудь съестное в санях, то это будет справедливо!»

Быстро пробежав между оленьих ног, он быстро вскарабкался в сани. Сани были заполнены большими белыми мешками, и пахли очень соблазнительно. «Похоже, тут есть, чем поживиться, — подумал Твикли, и начал прогрызать дырку в мешке. Вдруг он почувствовал, что сани слегка наклонились – похоже, что в них кто-то сидит. Твикли испуганно сжался в углу. Скоро он услышал, как в соседней деревне ударил

колокол. Один раз. Почти сразу он услышал зычный голос из саней: «Время, стоп!». Затем, немного спустя, послышались легкие шаги и нежный, детский голос произнес: «Поехали, дедушка?». «Пора, внучка!» — ответил ей первый зычный голос, и сани вдруг, рванув, поднялись в небо.

Сани летели довольно долго – так показалось Твикли. Постепенно он успокоился, и вылез наружу из-под вороха мешков. Впереди сидел старик в голубой, отороченной белым мехом шубе, а рядом с ним маленькая девочка в золотистом полушубке. Взглянув вниз, Твикли увидел, что сани летят высоко над землей, но почему-то не испугался. Вдруг ему в голову пришла шальная мысль, и он, недолго думая, шмыгнул старику в глубокий карман.

«Вот и первая остановка, — сказал старик, тормозя сани у слегка дымившейся печной трубы, — подай-ка, внучка, подарок!» Девочка обернулась, немного покопалась в мешках, и вытащила несколько красивых свертков, перевязанных блестящей лентой. Старик вылез из саней на крышу и сказал: «Сейчас дуну в трубу, чтобы пламя



Твикли и Деда Мороза

в печи притухло и все в доме заснуло. Тогда можно и залезать». Твикли удивился – как этот большой старик влезет в такую узкую трубу. Но старик удивительно легко справился с этой задачей. Из комнаты с печкой, куда они попали, он поднялся по лестнице, и вошел в комнату, где в лунном свете тихо спали мальчик и девочка. Аккуратно положив свертки рядом с ними, дед насыпал невесть откуда взявшиеся в его руках орехи в чулки, висевшие у детских кроваток... Тихо, чтобы никто не проснулся, дед таким же необычным способом выбрался наружу, и сани опять взвились в небо...

Потом они много раз останавливались у печных труб, и каждый раз все повторялось. Иногда старик самым необыкновенным способом ухитрялся протащить через узкую трубу даже санки или велосипед. И везде, где они были дети спали, улыбаясь во сне...

Спустя некоторое время Твикли решил, что наконец пришло время подкрепиться. Тихонько выбравшись из кармана, он опять юркнул в кучу белых мешков. Из дырки, которую он прогрыз торчала плитка в крас-

ной бумажке, источающая сильный запах кофе. «Да это же... шоколад!» — подумал Твикли. Шоколад он пробовал лишь один раз, давно, когда случайно попал в дом, где жили люди. И вспоминал это с большим удовольствием – там тепло, светло, и много вкусных штучек. Твикли взялся за шоколад. Очень скоро от шоколадки осталась только яркая красная обертка, а Твикли, наевшись до отвала, вдруг почувствовал, что безумно хочет спать. Под мешками было тепло, и Твикли, свернувшись калачиком, сам не заметил, как задремал. Проснулся он от того, что кто-то взял его в руки. «Смотри, дедушка, какой хороший! Это, наверное, он съел шоколадку. А что же мы будем дарить?» — спросила девочка у деда, держа Твикли в руках. Мышонок испуганно сжался: «Ох, сейчас накажут!» «Не беспокойся, внучка. Возможно, это будет, самый чудесный подарок в этот Новый год!» — сказал дед и подул на малыша. Твикли почувствовал, что опять засыпает. Девочка, немного подумав, надела на шею малыша красивый блестящий бант...

Проснулся Твикли от яркого солнечного света. Когда солнце перестало его слепить, он увидел два больших детских глаза, и почувствовал, что белую шерстку на его спине нежно гладят крохотные пальчики.

Николай Глаголев





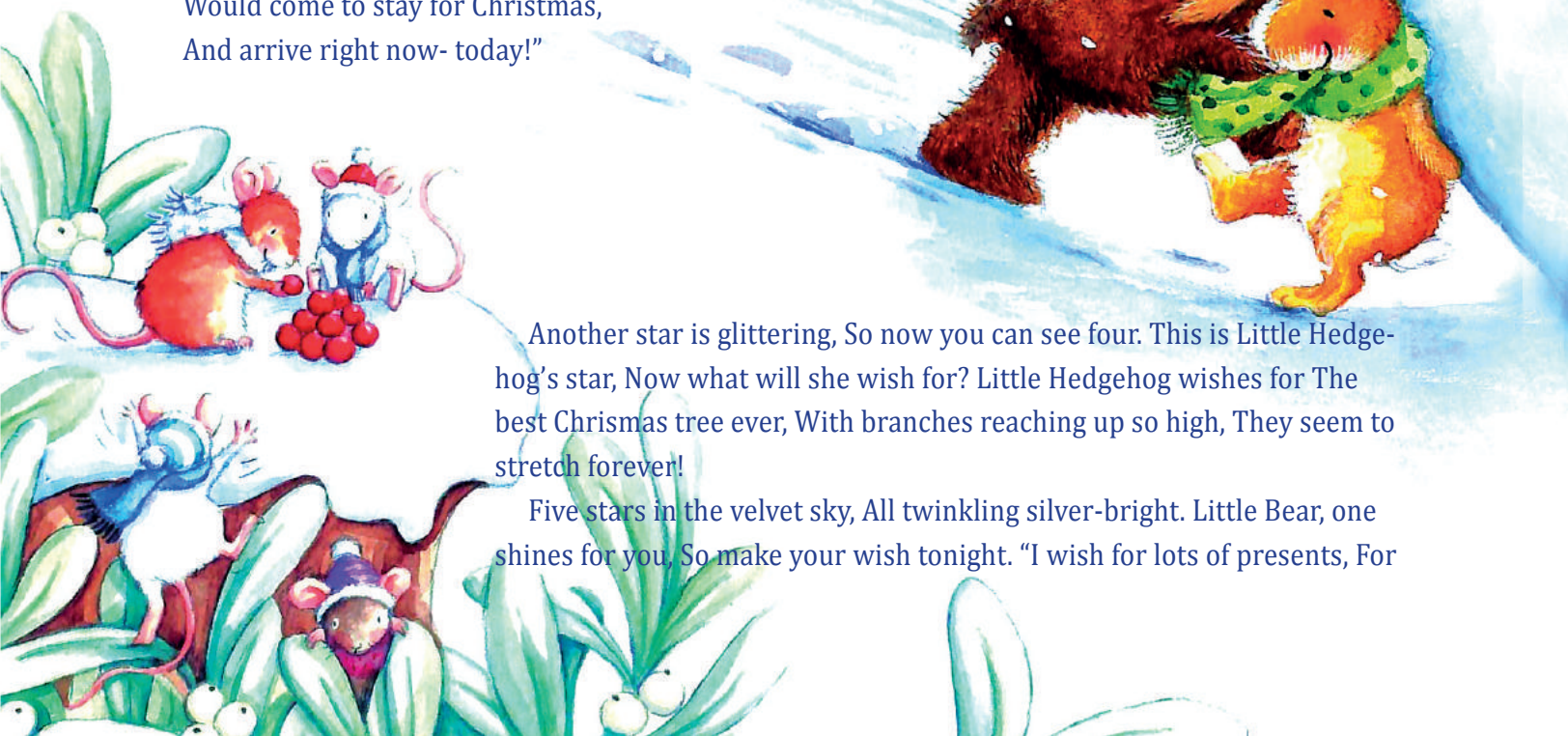
One shining Christmas star is lighting up the sky. Make a wish now, Little Mouse, On that star up high. Little Mouse is wishing hard, "Oh let it snow tonight, So when I wake tomorrow, The world is sparkling white!"

Look! A second Christmas star, Together they make two. Little Rabbit, this new wish is waiting just for you. Little Rabbit makes his wish: "A scarf that never ends! To wrap around me warm and snug, And also round my friends!"

See another dazzling star, Let's count them, one, two, three! Little Squirrel, make your wish, Now what will that wish be? "I wish, I wish," says Squirrel, "That my family far away Would come to stay for Christmas, And arrive right now- today!"

Another star is glittering, So now you can see four. This is Little Hedgehog's star, Now what will she wish for? Little Hedgehog wishes for The best Christmas tree ever, With branches reaching up so high, They seem to stretch forever!

Five stars in the velvet sky, All twinkling silver-bright. Little Bear, one shines for you, So make your wish tonight. "I wish for lots of presents, For



all my friends to share, The label on the biggest gift Would read "To Little Bear!"

One more silver star shines bright, Six stars now light the sky. Rabbit makes his Christmas wish Upon his star up high. "I wish I had a snowball, A great big GIANT one, My friends could help me roll it, We'd all have so much fun!"

Another star is peeping, So seven stars shine bright. This new star glows for Little Mouse, What will she wish tonight? Little Mouse is wishing for A pie all warm and sweet, The biggest, best pie ever, That's so wonderful to eat!

The midnight sky is shimmering, Eight Christmas stars now shine, "My turn to wish," says Little Bear, "The newest star is mine!" "I wish my mum would read me tales OF Santa on his sleigh, So while I'm curled up snug in bed, I'll know he's on his way!"

Nine Christmas stars all twinkle So brightly from afar. Little Badger, one's for you, Come wish upon your star. Little Badger can't sit still, He cries, "I don't know how I'll last a moment longer- I wish Christmas time was NOW!"

Ten Christmas stars are shining bright, The last star is for you, So close your eyes and make a wish, May all your dreams come true! We wish you Christmas sparkle, Like the starry skies wonder, And a Christmas filled with love.



Eysrayzenvelt

BUZ MAĞARASI

Eysrayzenvelt – nəhəng ölçülü buz mağarasıdır. Bu mağara Avstriyanın Verfen şəhərində, Zalsburqdan 40-km cənubda yerləşən Hohkogel dağında yerləşir.

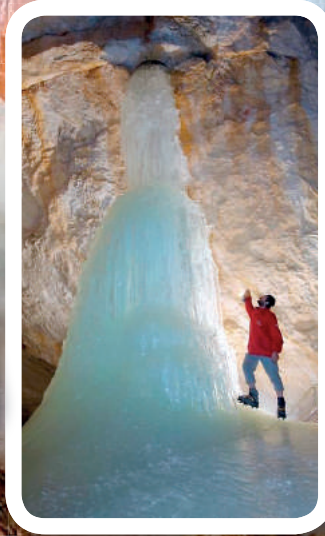
Eysrayzenvelt dünyanın ən böyük buz mağarasıdır. Uzunluğu 42 km, eni 20 metr, hündürlüyü 18 metrdir.

Yay aylarında mağaranın hərarəti sıfır dərəcə Selsiyə bərabər olur.

Buz mağarasının tarixi

1879-cu ildə Anton fon Polsel-Koriç mağaranın ilk 200 metrini tədqiq etdi. Mağaranın girişini fəth etmək üçün ilk qaldığıcı cihazlar 1920-ci ildə quruldu. Tezliklə bu təbiət möcüzəsi haqda xəbər bütün dünyaya yayıldı. Mağaraya səyahət edənlərin ardı-arası kəsilmədi. 1953-cü ildə Verfendən maşın dayanacağına kimi yol çəkildi. Yalnız 1955-ci ildə səyahətçilər Eysrayzenvelt buz mağarasına daha asan yolla – kanat yolu ilə gələ bildilər.

2009-cu ildə Eysrayzenveltə bir neçə nəfərdən ibarət münisiflər heyəti gəldi. Məqsəd bu buz mağarasını dünyanın yeddi möcüzəsi siyahısına daxil etmək idi. İctimai səsvermə ilə mağara top-77-iyə daxil edildi. Təəssüf ki, son səsvermədə Eysrayzenvelt müvəffəqiyyətsizliyə uğradı və dünyanın yeddi möcüzəsindən biri hesab edilmədi.



Qar dənələri M U Z E Y İ

Muzeylərdə sənət əsərləri, antiq əşyalar və qədim əlyazmalar seyr etməyə adət etmiş birinə bu muzey bəlkə də qərribə gələr. Yaponlar da məhz qərribəlikləri sevən bir xalq olduqları üçün belə bir muzey haqqında qərar veriblər. Qar dənələri muzeyi Yaponiyadadır.



Eksponatları isə qar dənələrinin özünü və həyatını əks etdirən hər nə varsa, odur. Dünyada tək olan bu muzeyin əsasını elm adamı Nakaya Ukitiro qoyub.

Əsrlərlə insan təbiətin bu zərif və qısaömürlü möcüzəsinə heyranlıqla baxıb və onun şəklini çəkməyə cəhd edib. Hətta bu miniatür möcüzələrin keyfiyyətli fotosu böyük elmi mərkəzlərin əməkdaşlarının belə böyük arzusu olub.

Muzeyin zalları bir qədər soyuqdur. Çünki onlar qar mağaralarında yerləşir. Soyuq və uğultulu əks-səda zərif qar dənələrinin böyük ustalıqla çəkilmiş şəkillərinə baxmağa nəinki mane olur, hətta qar dənələrinin uçduğu nəhayətsiz ağappaq çöllərin qoynunda gəzinti effekti yaradır.





Dovşan Edvardın qeyri-adi səyahəti

İyirmi birinci bölüm

Yeməxana belə adlanırdı "Hillin yanında". Ad böyük, rəngli, yanıb-sönən hərflərlə yazılmışdı. İçəri isti və işıqlı idi. Qızardılmış toyuq, qəhvə və vanil ətri verirdi.

Brays piştaxtanın önündə əyləşdi. Edvardı da yanındakı hündür taburetın üstündə oturub, başını irəli əydi və piştaxtaya söykədi ki, yıxılmasın.

– Hə, gözəl oğlan, səni nəyə qonaq edim? – yeməkpaylayan qız Braysa yaxınlaşdı.

– Yumurta, bir tikə ət, və... Hə bir də əsil bifşteks. Sonra isə peçenye və qəhvə.

Yeməkpaylayan qız piştaxtanın arxasından Edvarda tərəf boyladı, onun qulağından tutub çəkdi, azca arxaya itələyib üzünə baxdı.

– Bu sənin dovşanıdır? – deyə Braysdan soruşdu.

– Bəli, xanım, mənimdir. Amma əvvəllər bacımın dovşanı idi. – Brays həyəcanlandı. Köynəyinin qolu ilə alınının tərini sildi. – Biz birlikdə tamaşa göstəririk. Şou-biznes.

– Doğrudan? – yeməkpaylayan qız təəccübləndi.

Brays qızın xidməti paltarının yaxasına

bərkidilmiş kağızda adını oxudu: "Marlen". Qız Edvardın gözlərinin içinə baxdı. Sonra onun qulağını buraxdı. Edvardın alnı yenidən piştaxtaya söykəndi. "Hə, Marlen, utanma, – Edvard düşündü, – nə istəyirsən elə, itələ, yumruqla, kötəklə, dümsüklə. Nə fərqi var ki... Mən boşam. Bomboş".

Sifarişlər gəldi. Brays gözünü nimçədən ayırmadan yedi. Son tikəsinə qədər.

– Can... Sən əməlli-başlı acmısan. – Marlen nimçələri yığa-yığa dedi. – Deyəsən, sənin şou-biznesin çox ağır işdir.

– Aha. – Brays cavab verdi.

Marlen çeki qəhvə fincanının altına qoydu. Brays çəkə baxıb başını buladı.

– Deyəsən, pulum çatmayacaq, – deyə Edvardın qulağına pıçıldadı.

Marlen ona qəhvə süzmək üçün qayıtdı. Brays ona tərəf əyilib astaca

pıçıldadı. – Xanım, mənim bu qədər pulum yoxdur...

– Nə dedin... Nə? – Marlen təəccüblə ona baxdı.

– Mənim pulum çatmayacaq yəqin ki.

Marlen ona qəhvə süzmədi. Əl saxladı. Gözləri bərəldi.

– Əzizim, bunun artıq mənə dəxli yoxdur.



Hil özü həll edər.

Aydın oldu ki, Hil bu yeməxananın həm sahibi, həm də baş aşpazıdır. Yekə, sarısaç, qırmızısifət Hil əlində çömçə mətbəxdən çıxdı.

– Sən bura ac gəlmişdin? – O Braysa dedi.

– Bəli, cənab.

– Yemək sifariş etdin, mən də hazırladım.

Marlen onu gətirib sənin qarşına qoydu. Düzdür?

– Haradasa... doğrudur.

– Haradasa? – Hil qəzəblə soruşdu... Və çömçəni piştaxtanın üstünə çırpdı. Brays dik atıldı.

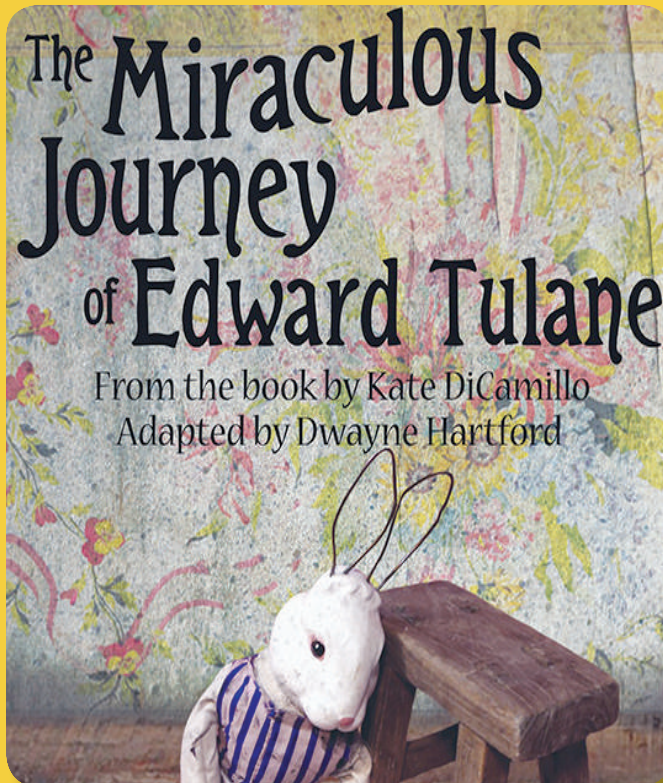
– Bəli, cənab. Daha doğrusu, xeyr, cənab.

– Mən. Yemək hazırladım. Sənin üçün. – Hil kəkələdi.

– Bəli, cənab, – Brays dedi.

Və Edvardı taburetin üstündən götürüb sinəsinə sıxdı. Yeməxanadakılar qaşığı, çəngəli yerə qoyub qucağında dovşan tutan oğlana baxırdı. Yalnız Marlen üzünü yana çevirmişdi.

– Sən sifariş verdin, mən bişirdim, Marlen gətirib qarşına düzdü. Yedin. Hə? Bəs indi nə olub? – Hil bağırdı. – Mənə pul lazımdır.



Yenidən çömçəni piştaxtaya çırpdı.

Brays öskürdü.

– Siz heç rəqs edən dovşan görmüsünüz?

Brays Edvardı döşəmənin üstünə qoydu, dodaq qarmonunda kədərli mahnı çala-çala dovşanın pəncələrinə bərkidilmiş ipləri çəkdi. Edvard rəqs etməyə başladı.

Kimsə güldü.

Brays bir qədər ara verib soruşdu:

– İstəsəniz, bir qədər də rəqs edər. O, mənim yediyimin pulunu ödəmək üçün nə qədər desəniz, rəqs edə bilər.

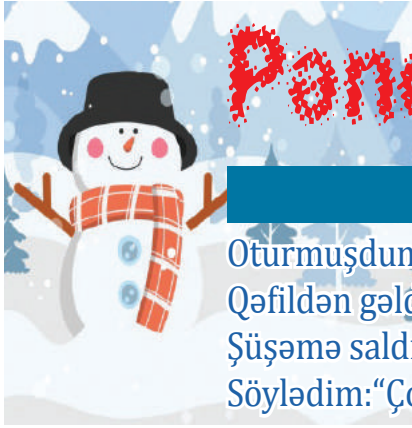
Hil gözünü Braysdan çəkmirdi. Birdən hirsə yerə əyildi, Edvardı qulağından tutub qaldırdı.

– Rəqs edən dovşan deyirsən?! Rəqs edən dovşan. Al sənə dovşan. Al... – Hil bayaq çömçəni çırpdığı kimi, Edvardı piştaxtaya çırpdı.

Nə isə çatladı. Brays içini çəkdi. Və Edvardın dünyası qaraldı... Qapqara oldu...

Rus dilindən çevirdi:

Sevinc Nuruqızı



Pəncərəm naxış-naxış...

Onu kim naxışlamış?

Oturmuşdum otaqda
Qəfildən gəldi şaxta.
Şüşəmə saldı naxış
Söylədim: "Çox sağ ol, qış".

Mən də qışı çox sevirəm. Sirsiralarına, qarına, buzuna və şüşələrdəki naxışlarına görə. Amma hərdən səhər tezdən pəncərəmdə gördüyüm əsrarəngiz naxışlar məni çox təəcübləndirir. Və mən bu naxışların sirrini öyrənmək istəyirəm...



Şaxta naxışları – dendritlər



Deməli belə. Sən demə, şaxtalı havada pəncərə şüşələrinə düşən naxışlarla, ağacların və torpağın üstünə düşən qırovun bir-birinə çox bənzəri var imiş. Hətta deyim ki, onlar eyni təbiət hadisəsidir.

Hava soyuyanda tərkibindəki rütubət azalır. Pəncərədə naxışlar və qırov iynəcikləri rütubətli havanın suyun donma nöqtəsinə qədər soyuduğu, 0 dərəcə C-yə gəlib çatdığı anda yaranır. Bu temperaturda havada olan artıq rütubət soyuq səth üzərində toplanır. Bu səth üzərində toplanan su kiçik buz kristallarına çevrilir.

Bəs buz kristalları niyə belə qəribə şəkil alır? Buna səbəb şüşənin səthində olan əyrilik və cı-



Şaxta naxışları – trixitlər

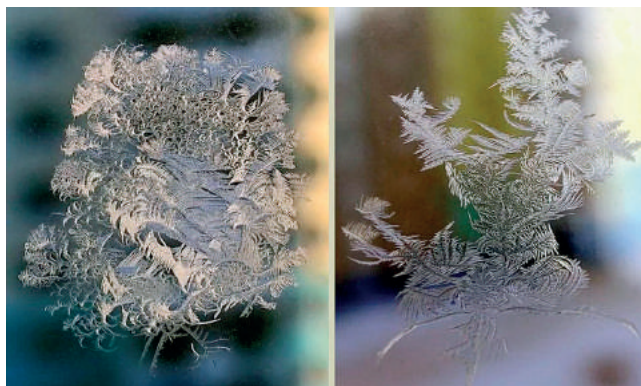
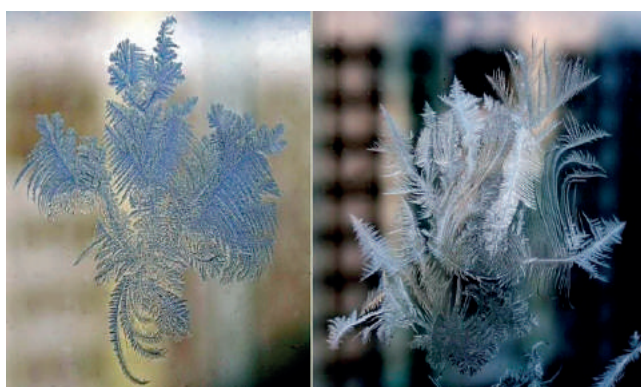


zıqlardır. İlk buz kristalları məhz bu cızıqlarda toplanır, sonra üst-üstə qalaqlanır və nəticədə təkraredilməz gözəllik yaranır. Bu naxışların yaranmasında şüşədə olan toz hissəcikləri və hava axınları da az rol oynamır.

Müxtəlif şaxta naxışları arasında ən çox rast gəlinən ağacşəkilli quruluşa malik olanlardır. Belə naxışlara dendrit və trixitlər deyilir.

Dendrit naxışlar havanın rütubəti çox, şüşənin soyuqluğu az olanda meydana gəlir. Belə olanda şüşənin səthində əvvəlcə nazik su layı yaranır. Bu su layı donanda dendritlər şəklində kristallaşır. Bu proses şüşənin aşağı hissəsindən başlayır və get-gedə bütün səthinə yayılır.

Əgər şüşə səthdə cızıqlar və zədələr varsa, burada ikinci növ naxışlar – trixitlər yaranır. Əvvəlcə dar və paralel kristal xətlər düşür, sonra bu xətlər budaqlara, yarpaqlara çevrilir və şüşə bir qış nağılının yarandığı məkana bənzəyir.



Qırmızıburun Rudolf və digər şimal maralları

Rudolfu tanıyırsan da... Hansı Rudolf?! Gülməli qırmızı burnu olan Rudolfu deyirəm... Bütün çətinlikləri keçib Santa Klausun qoşqusunda baş maral olmağı bacaran Rudolf... İstədim Yeni il ərəfəsində sənə Rudolfun əcdadlarından danışım — şimal marallarından...

Qorxaqlar üçün vertolyot

İnsan şimal maralını əhliləşdirməyi bacarıb. Onun südündən, ətindən, dərisindən və buy-nuzundan istifadə etmək üçün. Amma bəzən köçətmə zamanı otlaqdakı əhliləşmiş marallar qoşulur vəhşi marallara. Onları bir-birindən ayırmaq olmur. Və elə bu zaman...

Köç etməkdə olan maral sürüsünün başı üzərində vertolyot peyda olur. Marallar vertolyot səmindən hürkür. Başlayır sürətlə qaçmağa. Vəhşi maralların sürəti çoxdur. Ev maralları onlara çata bilmir. Dala qalır... Bax həmin o dala qalan marallar sürüyə qoşulmuş ev maralları olur...

Boyu-buxunu, rəngi

Şimal maralı 1,5 metr hündürlüyündə olur. Çəkisi də 100-220 kilo.

Erkək marallar daha boy-buxunlu və qamət-lidirlər. Meşə maralları tünd rəngli, ada maral-ları isə nisbətən açıq rəngdə olur. Qışda dərilə-rinin, daha doğrusu, tüklərinin rəngi dəyişir və nisbətən açıq olur. Şimal maralının isti dərisi onu soyuqdan məharətlə qoruyur.

Onlar hətta buz kimi olan suyu da üzüb keçir və üşümür.

Şimal maralının ən böyük sərvəti buynuzu-dur. Onların həm dişisinin, həm də erkəyinin buynuzu olur. Qışda erkəklərin buynuzu düşür. Dişilərin buynuzu isə yalnız doğuşdan sonra düşür.



Nə yeyir, nə içir

Şimal maralı — otyeyəndir. Demək olar ki, əlinə nə düşsə, ağızındadır. Ot, kol-kos, giləmeyvə, ağac qabığı, göbələk, dənli bitkilər və s. Dənli bitkilər isə onlar üçün delikatesdir. Onların insandan istədiyi yalnız bir qida var — duz. Təbiətdən ala bilmədiyi yalnız duzdur.

Yayılma arealı

Marallar yaşama arealına görə bir qədər fərqlidir. Tundara maralları tundrada, meşə maralları meşədə, dağ maralları isə dağda xoşbəxt olur. Amma uğursuz miqrasiya zamanı onlar başqa şəraitə də uyğunlaşa bilər.

Şimal maralının yayılma arealı şimali Amerika, Rusiya, Kamçatka, Kanadanın şimalı, Alyaska, Saxalin, Taymır və s. ərazilərdir.

Düşmənləri

Şimal maralının ən kiçik düşməni miğmiğadı, ən böyük düşməni insan. Miğmiğə ilə insan arasında şir, pələng, bəbir, canavar, timsah var. Miğmiğə, sadəcə, zəhləsini tökür. Aramsız vızılta bə qara bulud kimi fasiləsiz uçuş, xırdaca sancmalar maralı dəli edir. Amma insan... Bax bu çox təhlükəli düşməndir. Şir, bəbir, canavar, timsah maralla yalnız ətinə görə maraqlanırsa, insanın maraqları daha genişdir. O maralın nəinki ətini, həm də dərisini və buynuzunu da sevir.

Çoxalması

Bir bala 8 aya gəlir dünyaya. Yeni doğulan bala çox zəif və gücsüzdür. Çəkisi 6 kilo olur. Doğulandan cəmi bir neçə gün sonra buynuzları çərtir. Maral balası düz iki il anasının yanında gəzir. İki ildən sonra o həddi-buluğa çatmış hesab edilir və sərbəst həyatı qədəm qoyur. Marallar orta hesabla 25 il yaşayır.



**Şaxta
Babının
nəğməsi**

Əhməd Cəmil

*Qopdu bayırda tufan,
Uğuldadı yel, boran,
Döyüldü pəncərə bərk,
Açdı qapını külək,
Yelləndi çilçiraqlar,
Doldu evə soyuq, qar...
Aha-aha, deyəsən,
Şaxta babadır gələn!
Saç- saqqalı tamam ağı,
Başından qardan papaq
Girdi evə bir qoca,
Boyu çinardan uca...
Yapıncısı buz kimi,
Qotazlı qar xurcunu
Parlayır ulduz kimi.*



*Uşaqlar körcək bunu,
Alıb dövrəyə həmən,
Tutdular ətəyindən:
— Şaxta baba!
— Şaxta can,
— Hardasan bu vaxtacan?
Şaxta baba gülərək,
Uşaqlarla təkbətək
Salamlaşıb görüşdü.
Nəsə yadına düşdü...
Fikrə getdi bir qədər,
Dedi: "Əziz körpələr!
Qarlı dağlar aşaraq,
Cox ellər dolaşaraq,
Dağlarda qurdum dəyə,
Gəldim sizi görməyə...
Bir tufan olub əsdim!
Qar töküüb, yolu kəsdim...
Dondu çaylar, bulaqlar,
Qardan kürk geydi dağlar.
Üflədim bir dəfə, bax,
Qopdu yel, əsdi sazaq.*

*Uşaqlar gülüşərək,
Tez atılıb-düşərək,
Babaya əl çaldılar...
Sonra xəbər aldılar:
"Şaxta baba, can baba,
Xurcundakı nədir, bəs?"
Güldü mehriban baba,
Dedi: "Heç salmayın
səs!.."
Əl atdı tez xurcuna,
Çıxarıb bir ağ cuna
Açdı onun qatını,
Büküb öz sovqatını
Payladı uşaqlara.
Qərənfil, Ucal, Sara
Sovqatı alcaq qaçıb,
Bağlamanı tez açıb,
Dedilər: "Görək nə var?"
Bağlamada iydə, nar,
Tut qurusu, şabalıd.*

*Bir dənə iri armud,
Qoz, kişmiş, ləpə vardı,
Ağzı lap sulanardı,
Kim "Pəh-pəh!" deməsəydi,
Çərəzdən yeməsəydi!..
Şaxta baba, şübhə yox,
Oturmadı evdə çox.
O bir çubuq çəkərək,
"Eh, yolçu yolda görək..."
Deyib qalxdı ayağa.
Ucal çıxdı qabağa,
Dedi: "Baba, yaxşı yol,
Yurdumuza kömək ol!
Bizi yaddan çıxarma.
Hər il çərəz gətir bol!"
Şaxta baba gülərək
Əlini götürərək-
Düz apardı qaş üstə,
Dedi: "O da baş üstə".*



ALMAN ŞƏHƏRİNDƏ BUZ KİLSƏ

Sal buzdan yonulmuş eskimos evi haqqında yaxın ki, eşitmişən. Mitterfirmiansreut adlanan alman şəhərciyində buzdan və qardan yonulmuş kilsə haqqında da eşitməyini istəyirəm.

1911-ci ildə bu yaşayış məskəninə güclü qar yağır. Mitterfirmiansreutün ətraf şəhər və kəndlərlə əlaqəsi kəsilir. Eləcə də kilsə ilə. Hadisə Milad bayramı ərəfəsində olduğu üçün əhali narahat olur. Kilsəyə getmək, Milad duaları və arzuları pıçıldamaq üçün məkan arayır. Və qəfildən belə bir ideya ortaya atılır. Öz kilsəmiz olsun. Qar yığınları yonulur, tikili şəklinə salınır və insanlar Milad ibadətinə yığışır. O zamandan bu, hər il təkrar olunur.

Mitterfirmiansreut buz kilsəsi 1400 kubmetr buz və qardan tikilir. Uzunluğu 26 metr, eni – 11. Əsas binaya zəng qülləsi də əlavə edilir. Bu qeyri-adi kilsə eyni anda 200 nəfər qəbul edə bilər.



Süd kimi ağ qar ilə

*Süd kimi ağ qar ilə
Çoxlu-çoxlu bar ilə
Qış ilə, bahar ilə
Yeni il gəldi...*

Bu misralar sözləri Hikmət Ziyaya, musiqisi Musa Mirzəyevə aid olan "Yeni il gəlir" mahnısındandır...

Süd kimi ağ qar ilə... Sevimli Hikmət Ziya qarı ağılığına görə südlə müqayisə edib. Bəs qar niyə ağıdır? Axı qar dənələri xırda altıbucaqlı buz parçalarından əmələ gəlir. Buz isə su kimi şəffafdır. Rəngsiz...

Doğrudur, buz şəffafdır. Çünki o, işıq şüalarını özündən buraxır. Hər bir qar dənəsi də ayrılıqda şəffafdır.

Amma qar dənələri torpağa tökülür. Nizam-sız halda üst-üstə qalaqlanır. Bu kütlə işıq şüalarını ötürmür. İşıq onları yarıb keçə bilmir. Hər bir işıq şüası qar topasına düşən kimi saysız-hesabsız buz kristallarına – qar dənələrinə paylanır. Nəticədə, kristallar – qar dənələri "ışıq saçır". İşıq şüası qayıdıb oradan çıxana kimi. Hər hansı əşya işığı əks etdirirsə, biz o əşyanı ağ rəngdə görürük.

Daha dəqiq desək, qar ona görə ağıdır ki, onun əks etdirdiyi Günəş işığı ağ rəngdədir. Əgər bizim sevimli Günəşin şüaları sarı və ya qırmızı olsaydı, o zaman qar mütləq sarı və qırmızı görünərdi. Günəş batanda və çıxanda, şüaları azacıq çəhrayı rəngdə olduğu üçün, qar çəhrayı görünür.



Köhnə ilin son günləri idi. Şaxta baba evləri gəzib, ordaki körpələr üçün hədiyyələr qoyurdu. O, bu işi elə həvəslə görürdü ki! Hədiyyələri alan uşaqların sevinci ona düz bir il bəs edirdi! Qırmızı geyimli marallar qoşulmuş kirşəsinə minib, bütün dünyanı gəzir, heç bir uşağı hədiyyəsiz qoymamağa çalışırdı.

Növbəti evin yanından keçəndə, qapının yanında balaca bir köhnə, rəngi getmiş daxil-donuz gördü. Daxıl-donuz acı göz yaşları ilə ağlayırdı. Əslində, bu evdəki uşağa elə pəncərədən hədiyyəni verib, yoluna davam edəcəkdə, amma, ilk dəfə idi ki, ağlayan daxil görürdü və bir də, bu bayram günlərində kiminsə belə ağlamasına onun ürəyi dözməzdi. Odur ki, yaxına gəlib, xəbər aldı:

- Niyə ağlayırsan? Kömək edə bilərəm?

- Şaxta baba! – Daxıl-donuz heyvətlə ona baxdı. – Sən məni hardan gördün?

- Səni görməyə bilməzdim.



- onun göz yaşlarını silən Şaxta baba cavab verdi. – De görüm niyə ağlayırsan?

- Bilirsən, Şaxta baba, bu evdə anası ilə birgə balaca bir oğlan yaşayır. O qədər kasıbdırlar, o qədər kasıbdırlar ki! Keçən il elə bu vaxtlar məni küçədən tapıb evə gətirdi, təmizləyib, anasına bilirsən nə dedi?

- Nə?

- Dedi ki, “ana, gələn il bu vaxta qədər kaş ki, bu daxilə bir az pul toplaya bilsəydim! Sənə dərman alardıq, mənə də məktəb ləvazmatları və mən də o biri uşaqlar kimi məktəbə gərdədim”. Amma, heç bir dəfə də olsun pul ata bilmədi içimə. O uşağa elə yazığım gəlir ki!

- Axı, sənin içində pul olsa, o pulu ordan çıxarmaq üçün səni sındırmalı, məhv etməlidir? Özünə yazığım gəlmir?

- Bəs bu balaca necə olsun, Şaxta baba, kaş ki, içim pulla dolu olaydı, o uşağın ümidləri qırılmaqdan, mən qırılaydım.

- Burda, mənim sehrli qüvvəm mütləq gərək olacaq! – Şaxta baba sehrli çubuğunu donuz-daxıla toxundurdu. – İndi bir tərən görüm.

- Pul! İçim pulla doludur! – Donuz-daxıl sevinclə güldü.

- Gəl belə edək! – Şaxta baba sözünə davam etdi. – Əvvəlcə, oğlana təzə bir donuz-daxıl bağışlayaq – həm də içi pulla dolu. Sən isə bu gündən mənimlə birgə getməyə nə deyirsən?

- Səninlə birgə?

- Əlbəttə? Səni əmin edirəm – sehrli qüvvəmin təsiri ilə, için hər zaman pulla dolu olacaq və ehtiyacı ola uşaqlara bu pulları hədiyyə verəcəyik. Bir də, sənə bir sürprizim var – gözəl və həssas ürəyinə görə qarşıdan gələn ili sənin adınla Donuz ili adlandıracağam. Qoy bundan sonrakı dövrlərdə, hər dəfə Donuz ili gələndə, həm də ruzi-bərəkət ili olsun.

- Şaxta baba! – Donuz-daxıl sevindi-yindən nə edəcəyini bilmirdi.

Elə o vaxtdan da tarixdə hər on iki ildən bir Donuz ili kimi qeyd olunur.



Ayskartinq və ya buzkartinq



Bu, ənənəvi kartinin bir növüdür. Yalnız bir fərqi var, kart deyilən cəld, yığcam və qənaətli maşınlar asfaltın deyil, buzun üzərində şütüyür. Vəssalam. Ayskartinq yolları əsasən donmuş su hövzələrinin üzərində salınır. Ona görə də bu idman növü ilə hətta yeniyetmələr də məşğul ola bilər. Çünki yollarda onu heç bir təhlükə gözləmir. Sadəcə, buzun möhkəmliyinə əmin olmaq və başa qoruyucu papaq geyinmək lazımdır.

Ayskartinq Finlandiyada geniş yayılıb. Əsasən də Şaxta babalar diyarı olan Laplandiyada. Ona görə ki, bu ölkədə çoxlu sayda donmuş çay və göl var. Həm də təkcə ona görə yox. Həm də ona görə ki, bu ölkədəki insanlar bu idman növünü çox sevirlər. Bir də ki, finlər bu oyunu rahat oynaya bilər. Çünki əksəriyyət hündürboydur. Ayskartinq meydançasının sahəsi 2000 kv. metrədən, oyunçusunun boyu isə 140 sm-dən az olmamalıdır.

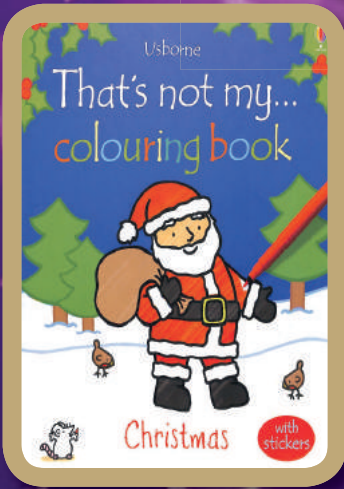
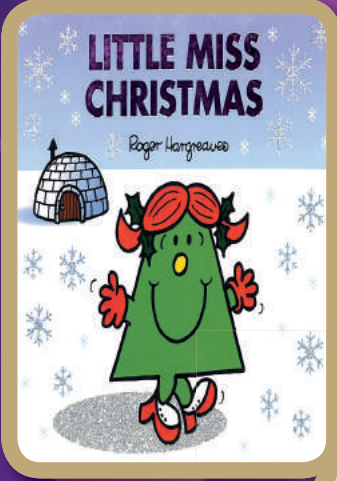
Ayskartinq qış idman növüdür. Yeni mövsümü xarakter daşıyır.

Müasirləşməyə doğru sürətlə addımlayırıq. Qabaqcadan xəbərdar edim səni! Bir azdan Şaxta baba maral qoşulmuş arabada deyil, kartda gəlsə, təəccüblənmə!





Mr. Men is a series of children's books by English author Roger Hargreaves commencing in 1971. Bright and charming, with easily recognizable characters, Mr. Men books are easy enough for young listeners, witty enough for humor-prone adults, and highly collectible for one and all.



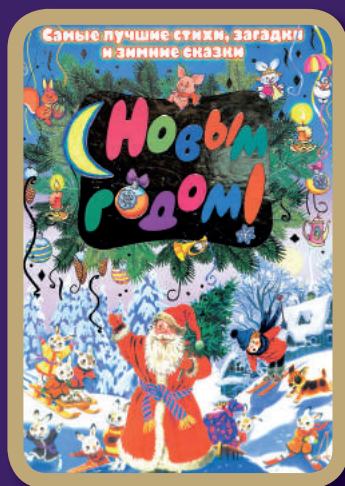
Bizim yeni

kitablar

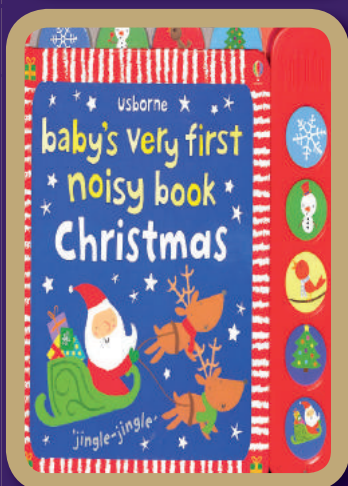
Moq adlı pişiyin evində qəribə hadisələr baş verirdi. Ona görə də qaçıb dama çıxır və oradan düşmək fikri də yoxdur... Axırda Moq heç hiss etmədən tappıltı ilə evin içinə düşür. Görəsən, necə?



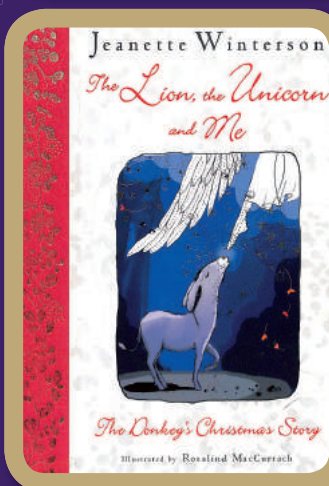
Yeni ilin gəlişinə az qalmışdı, amma hələ Rikigilin küknar ağacı yox idi. Valideynlərinin başı qarışıq olduğundan ağacı almağa vaxt tapmamışdılar. Amma Riki təkid etdi ki, atası mütləq onunla bazara gedib küknar ağacı almalıdır. Əvvəlcə atası boyun qaçırmaq istədi, amma Riki əl çəkmədi və axırda atası etiraz edə bilmədi.



Для создания новогоднего настроения почитай эту книгу, где мы собрали самые любимые зимние сказки.



This delightful book has been specially designed for babies, and your baby will love sharing it with you.



In this beautifully evocative retelling of the story of the very first Christmas, the humble donkey is chosen out of all the other animals, including the kingly lion and the proud unicorn.



Эта книжка про зимние забавы, про душистую ёлочку и весёлых снеговичков.



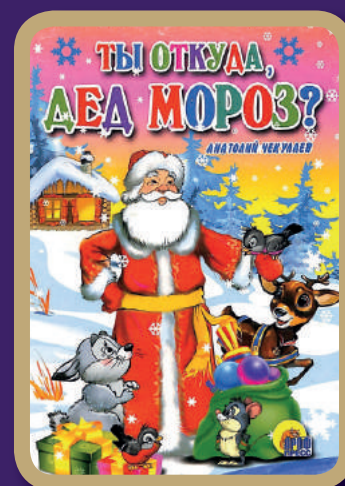
В книге собрано множество весёлых рассказов, игр, стихов и загадок. Она научит ребенка мастерить красивые рождественские подарки и сувениры.



В сборник вошли самые лучшие новогодние стихи и зимние сказки. Книга поможет родителям организовать и провести веселый детский праздник.



В сборник вошли самые лучшие стихи о Дедушке Морозе, о новогодней ёлочке, о встрече Нового года, о зиме и зимних забавах.



Мини-книжка для малышей

Ən, ən və ən... küknarlar

Yeni il küknarı haqqında ilk xatırlatma qədim alman əfsanəsi Müqəddəs Bonifassada qeyd olunub. Amma zaman-zaman "yeni il palması" ifadəsinə də rast gəlinir. Məsələn, ABŞ-ın Florida ştatında Milad Palması yetişdirilir. Onun al-qırmızı meyvələri yeni il qabağı, dekabrın sonunda yetişir və palma təbii meyvələrlə bəzədilmiş ağac görüntüsünü verir.

KÜKNAR MÜHARİBƏSİ

İlk küknar kimə məxsusdur? Bu haqda mübahisələr hələ də davam edir. İlk küknar mübahisəsi hətta Tallin və Riqa arasında siyasi qalmaqala da səbəb olub. Və bu mübahisə tarixə "küknar müharibəsi" adı altında düşüb.

KİMİN EVİNDƏ

İlk milad küknarı Martin Lüterin evində qurulub. Lüter bu ağacda Ədəmin Həyat Ağacı rəmzini görüb və ilk dəfə onu mənzilinə gətirərək bəzəyib.

DÜNYA KÜKNARLARI

İngiltərədə 1946-cı ildə Londonun Trafalqar meydanında ilk küknar bəzədilib. Norveç Kral ailəsi İkinci Dünya müharibəsi zamanı ölkənin ingilis qoşunları tərəfindən alman istilasından xilas edilməsi şərəfinə bu küknarı İngiltərəyə hədiyyə etmişdir. Trafalqar meydanında ənənəvi küknar yalnız şaquli işıqlarla bəzədilir.



Romada küknar Müqəddəs Pyotr meydanında bəzədilir. Hər il Vatikana Yeni il küknarını avropa ölkələrindən biri hədiyyə edir. Bu ənənə İkinci İohan Pavel tərəfindən 1982-ci ildə qoyulub. Yeni il bayramları sona çatandan sonra "Katolik kilsəsinin baş küknarı"nın oduncağından taxta əşyalar hazırlanır və onların satışından əldə olunan gəlir kasıblara kömək üçün xərclənir.



Nyu-Yorkda 1934-cü ildən Yeni il küknarı Rokfeller-mərkəzin qarşısında quraşdırılır. İlk illər küknar quşüzümü, kağız oyuncaqlar və konserv bankaları ilə bəzədilirdi. Amma 2011-ci ildə Yeni il küknarının bəzədilməsinə 30 min işıq ötürücüsü və 8 km. elektrik naqili işlənmişdir. Küknarın başındakı büllur ulduz isə 2.7 metr diametrində idi və Swarovski kristalları ilə bəzədilmişdi.

Rio-de-Janeyrodakı küknar isə ən qeyri-adi Yeni il küknarıdır. Üzən süni küknar Rio-de-Janeyrodakı Laqoa gölündə qurulur. Küknarın hündürlüyü — 85 metr, onun metal konstruksiyalarının ağırlığı isə — 530 tondur. Bir neçə il bundan öncə bu küknar ən böyük üzən



küknar kimi Ginnesin rekordlar kitabına düşüb. Onun 3 milyondan artıq lampası kompüterlə idarə olunur, istirahət günləri isə fişənglərlə ətrafa sevinc paylayır.



Mexikoda 2009-cu ildə qurulan küknar dünyanın ən böyük küknarı hesab olunur. Onun hündürlüyü — 110.35 (40 mərtəbəli bina hündürlüyündə), diametri — 35 metr, metal konsruksiyalarının və bəzəklərinin ağırlığı — 330 tondur. O, Pa-seo-de-la-Reforma prospektində quraşdırılır.

Abu-Dabidə 2010-cu ildə quraşdırılan küknar isə dünyanın ən bahalı küknarıdır. O, 11,5 milyon dollar dəyərinə qızıl və gümüş şarlarla və qiymətli daş-qaşla işlənmiş zərgərlik məmulatları ilə bəzədilib.

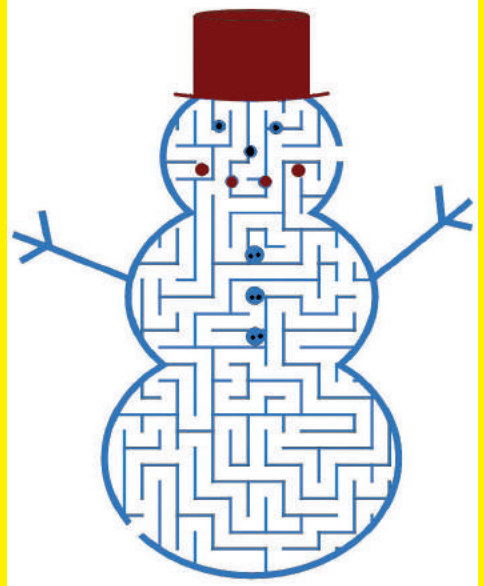


1. Şəkildəki qar adamlarını tap.



MEYDAN SUAL

4. Qar adamına bənzərən bu labirinti keç



2. Şaxta baba hədiyyə torbasını itirib. Tapmağa kömək et.



5. Evə çatmaq və sobanın yanında isinmək üçün uşaqlara kömək et.



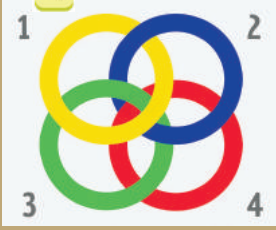
3. Dovşanlar çox qorxaqdır. İki xizəkçi onlara təhlükə yaratmasa da, 5 qorxaq dovşan gizlənməyə vaxt tapıb. Onlar haradadır?



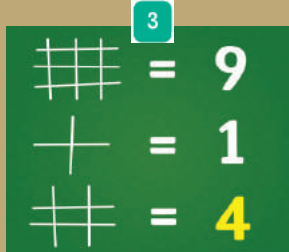
6. Dostları görüşdür.



Ötən sayımızdakı məntiqi sualların cavabları



2. Balığın üzgəcləri yoxdur.



4. Piramidaya yuxarıdan baxdıqda 4-cü şəkli görə bilərik.



6. "Baskervillərin iti" əsərinin müəllifi Artur Konan Doyldur.

Winter Treasures

Across

1. Time off from school or work
5. Used to decorate a Christmas tree
7. It's a season for giving _____
10. Holiday celebrated on January 1st. (3 words)
12. Strap them on and go downhill on the snow
13. I'm dreaming of a _____ Christmas

Down

2. Winter sport on frozen water (2 words)
3. African-American holiday celebrated in the winter
4. Famous Snowman
6. Flakes that fall from the sky
8. The month following January
9. Jewish holiday celebrated in December
11. Santa's Helpers

7. Şəkillər arasındakı 10 fərqi tap.





Üz qabığında: *Tuncay Axundov*
Fotoqraf: *Fatimə Novruzova*

Baş redaktor: Şəhla Qəmbərova Redaktor: Sevinc Nuruqızı
Korrektor: İlahə Quliyeva Bədii tərtibat: Aqil Tağıyev

Müəlliflik hüququ F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasına məxsusdur. Xüsusi icazə olmadan jurnalın surətini, elektron variantını çap etmək və yaymaq qanuna ziddir.

Jurnalımıza abunə olmaq üçün aşağıdakı ünvanə müraciət edə bilərsiniz.

Ünvan: Bakı AZ1022 S.Vurğun küçəsi 88 Tel: (+99412) 5970879, Faks: (+99412) 5970851.

«Aspoliqraf LTD» nəşriyyat-poliqrafiya müəssisəsinin mətbəəsində hazır diapozitivlərdən çap olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində qeydiyyatdan keçib.

Qeydiyyat nömrəsi: № 3926 – 06.11.2014 2006-cı ilin noyabrından çıxır.

Təşkilati dəstək: Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi

Təsisçi: F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası

